

Başvuru Numarası : 2024/1274
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.03.2025/56
Karar Numarası : 2025/128
Başvuran : U.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sakarya 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda kendisine kanser teşhisi konulmuş olmasına rağmen tedavisinin sağlanmadığı ve hastane sevklerinin geç yapıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Kendisine başvuru tarihinden 2 ay önce akciğer kanseri teşhisi konulduğunu, kurum revirine konuya ilişkin bilgi verdiğini, Pozitron Emisyon Tomografisi (PET) sonuçlarına rağmen tedavisine başlanmadığını,
- b. Kendisinin cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan beraat etmesine ve farklı bir suç grubundan cezası infaz edilmesine rağmen, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlarla birlikte sevk işlemine tabi tutulduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Sakarya 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- a. Başvuranın kurum revirinde sırasıyla; 6/6/2023, 26/7/2023, 7/9/2023, 8/9/2023, 20/9/2023, 23/10/2023, 30/10/2023, 9/1/2024, 20/2/2024, 15/5/2024 ve 13/6/2024 tarihlerinde muayene edildiği,
- b. Başvuranın, 11/1/2024 tarihinde rahatsızlandığını görevli memurlara bildirmesi üzerine 112 Acil Servisi aranarak ambulans aracılığıyla Ferizli Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği,
- c. 24/1/2024, 19/4/2024, 4/6/2024, 10/6/2024 ve 26/6/2024 tarihlerinde Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları Polikliniğinde muayene ve tedavisinin gerçekleştirildiği, 6/2/2024 ve 4/6/2024 tarihlerindeki sevklerin jandarma personeli ve araç eksikliği nedeniyle iptal edildiği, ancak başvuranın mağduriyet yaşamaması için söz konusu sevklerin mümkün olan en yakın tarihe yeniden planlandığı,
- ç. 17/5/2024 tarihinde Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Bilgisayarlı Tomografi tetkiki yapıldığı,
- d. 30/6/2024 tarihinde başvuranın rahatsızlandığını görevli memurlara bildirmesi üzerine 112 Acil Servisi aranarak ambulans aracılığıyla Ferizli Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, Ferizli Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinde yapılan muayenesi sonucunda uzman doktorun; "ileri merkeze sevki uygundur" notu ile ileri

tetkik ve tedavisi için Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği,

e. Başvuranın 19/7/2024 tarihinde Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları ve Dahiliye Polikliniklerine sevkini planlandığı,

f. Ayrıca 17/7/2024 tarihinde 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesi uyarınca re'sen ceza tehiri işlemlerinin başlatıldığı ve buna istinaden başvuranın 22/7/2024 tarihinde Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevkini planlandığı,

g. Başvuranın, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlarla birlikte sevk işlemine tabi tutulduğu için sevklerinin geciktiği iddiasının gerçeği yansıtmadığı, başvuranın sevklerinin kendisiyle aynı suç grubundan mahpuslarla ve zamanında yapıldığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı 17'nci maddesine göre: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz (...)"*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön inceleme yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: *"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...)"*

9. Mezkûr Yönetmelik'in *"Karar türleri"* başlıklı 65'inci maddesine göre: *"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."*

10. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesine göre: *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini re'sen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini re'sen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

14. Bir mahpusun hekim tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azerbaycan*, B.No: 9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

15. 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesine göre: "*Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.*"

16. Başvuran kendisine akciğer kanseri teşhisi konulmasına rağmen tedavisinin sağlanmadığını, hastane sevklerinin geç yapıldığını iddia etmişse de muhatap Kurumca gönderilen belgelerin incelenmesinden, başvuranın muhtelif tarihlerde Kurum revirinde ve sevk edildiği hastanelerde muayene, tetkik ve tedavi işlemlerinin yapıldığı, çeşitli sebeplerle sevk işleminin yapılamadığı hallerde en yakın tarihe yeniden sevk planlamasının yapıldığı, başvurana sağlık hizmeti sunulması hususunda bir hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Başvuranın bir diğer iddiası, kendisi başka suçtan mahkum olmasına rağmen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlarla birlikte sevk işlemine tabi tutulduğu için sevk işlemlerinin geciktiğine ilişkindir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen başvuranın hastaneye sevkine ilişkin belgeler incelendiğinde, başvuranın sevklerinin makul sürelerde gerçekleştirildiği, başvuranın cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlarla birlikte sevk işlemine tabi tutulduğu için sevklerinin geciktiği iddiasını destekleyecek nitelikte herhangi bir bulgu veya emarenin bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, söz konusu iddianın yeterli temel ve dayanaktan yoksun, soyut nitelikte bir iddia olduğundan kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

18. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlalinin

bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/3/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye